

Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123)

Remiss från Utbildningsdepartementet
Remisstid den 18 maj 2026

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med Stockholms stads yttrande, bilaga 1 till promemorian.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Föredragande borgarråden Emilia Bjuggren och Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Utbildningsdepartementet har remitterat *Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123)* till bland annat Stockholms stad för yttrande.

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå åtgärder som stärker styrningen av och insynen i friskolesektorn. Betänkandet innehåller bland annat förslag om obligatoriska kommunala yttranden vid etableringar, tydligare prövning av negativa följder, skärpta ägar- och lämplighetskontroller samt krav på ny ansökan vid förändringar av en huvudmans verksamhet. Förslagen är en fortsättning på utredningens tidigare arbete (SOU 2025:37) och omfattar förskola, friskoleklass, grundskola, gymnasieskola samt motsvarande anpassade skolformer.

Syftet med utredningens förslag är att enskilda huvudmän som bedriver skola eller förskola ska ha rätt incitament till regelefterlevnad samt förmåga att bedriva en långsiktig och högkvalitativ verksamhet för barn och elever. Utredningen bedömer att förslagen uppfyller syftet och kommer att ge positiva effekter både på samhällsnivå och för enskilda barn och elever.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret tillstyrker samtliga förslag i betänkandet. Det gäller obligatoriska kommunala yttranden vid etableringar, tydligare prövning av negativa följder, skärpta ägar- och lämplighetskontroller samt krav på ny ansökan vid förändringar av en huvudmans verksamhet.

Förskolenämnden delar bedömningen att utredningens förslag sammantaget bidrar till det övergripande syftet att enskilda huvudmän ska ha rätt incitament till regelefterlevnad samt förmåga att bedriva en långsiktig och högkvalitativ verksamhet. Nämnden anser också att förslagen kan komma att innebära mer arbete för kommunerna i sitt ansvar för tillsyn och godkännande av fristående förskolor.

Utbildningsnämnden tillstyrker samtliga förslag i betänkandet som rör nämndens verksamhet. Nämndens bedömning är att förslagen minskar risken att stockholmselever går i skolor som drivs av oseriösa aktörer, och leder till bättre planeringsförutsättningar för den kommunala verksamheten.

Föredragande borgarrådens synpunkter

Vi kan konstatera att utredningen presenterar en rad förslag som skulle kunna ha vissa positiva effekter, exempelvis genom att försvåra för oseriösa aktörer inom förskolan och skolan att starta nya verksamheter. Samtidigt är det tydligt att regeringens ovilja att på riktigt göra upp med marknadsskolan gör att förslagen missar målet. Förslagen går därför inte till roten med de problem som vi ser, som drivkraften att göra vinst skapar inom förskolan och skolan. Ska vi se till att skattemedel avsedda för förskola och skola faktiskt går till fler lärare och pedagoger behöver vi sätta stopp för möjligheten att göra vinst på bekostnad av barnen. Vi anser därför att regeringen borde ha behållit utredningens ursprungliga direktiv för att kunna gå fram med förslag om att sätta stopp för möjligheten att göra vinst på barns och elevers utbildning.

Vi ser vidare positivt på inriktningen om att göra det svårare för huvudmän med brister att utöka sin verksamhet eller förvärva nya förskolor eller skolor. Samtidigt kan vi konstatera att Skolinspektionen idag saknar tillräckliga möjligheter att exempelvis utdöma viten samt stänga befintliga verksamheter med missförhållanden och brister. Samma problem ser vi i stadens tillsyn av de fristående förskolorna. I dessa fall har vi sett hur verksamheter med allvarliga brister tillåts fortsätta bedriva sin verksamhet för att de legala verktygen att ingripa inte är tillräckliga. Risken är därför att oseriösa aktörer kan fortsätta bedriva sin befintliga verksamhet och fortsatt expandera trots omfattande brister. Förslagen bidrar dessutom ytterligare till att förskolans och skolans pengar går till en ökad kontroll och granskning istället för till fler lärare och pedagoger. Detta utan att på riktigt komma åt det skadliga vinstintresset inom förskolan och skolan.

Slutligen kommer förslaget att göra det obligatoriskt för kommuner att yttra sig över friskoleetableringar inte få någon substantiell effekt. Stockholms stad yttrar sig redan över friskoleetableringar men problemet är att Skolinspektionen många gånger ändå

godkänner etableringarna, trots att staden kunnat visa på omfattande negativa ekonomiska och pedagogiska effekter för befintliga skolor. När barnantalet nu sjunker är det särskilt viktigt att undvika överetableringar som drabbar barn och elever i andra förskolor och skolor. Att viss skärpning görs kring hur Skolinspektionen ska bedöma konsekvenser av nyetableringar är därför välkommet men otillräckligt. Vi menar att det i grunden bör vara en fråga för kommunerna om de ser att det finns behov av nyetableringar av fristående förskolor och skolor. Vi vill därför se att ett kommunalt veto mot friskoleetableringar.

Bilagor

1. Stockholms stads yttrande, dnr KS 2026/244-6.1
2. Remiss – Skärpta villkor för friskolesektorn – ytterligare förslag (SOU 2025:123), dnr 2026/244-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådens förslag.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande av Jonas Naddebo (C) enligt följande.

Centerpartiet delar bilden att det finns behov av skärpta villkor för friskolesektorn. Oseriösa aktörer ska inte kunna starta, förvärva eller expandera förskolor och skolor, och skattemedel ska användas till utbildning av hög kvalitet. Förslagen om skärpt ägar- och lämplighetsprövning, tydligare prövning av negativa följder och krav på ny ansökan vid förändringar av verksamheten är därför välkomna.

Däremot delar vi inte borgarrådens slutsats att utredningen missar målet därför att den inte föreslår ett generellt stopp för vinstuttag. Vi i Centerpartiet vill värna valfriheten och mångfalden av huvudmän, samtidigt som kraven på kvalitet, transparens och ansvarstagande skärps.

Vi vänder oss mot den ensidiga beskrivningen av friskolesektorn som ett uttryck för "marknadsskolan". Problemen med segregation, bristande kvalitet och oseriösa aktörer måste tas på allvar, men lösningen är inte att minska familjers valfrihet eller att misstänkliggöra alla fristående huvudmän. Många fristående verksamheter håller hög kvalitet och uppskattas av barn, elever och vårdnadshavare.

Ärendet

Nedan beskrivs utredningens förslag, i korthet, i den ordning de presenteras i slutbetänkandets sammanfattning.

Förslag om skärpning av villkoret att den enskilde ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen

Enligt nuvarande bestämmelser i skollagen måste den enskilde ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen för att godkännas som huvudman. I syfte att hindra en aktör som har varit föremål för ingripanden vid tillsyn att starta nya, eller utöka befintliga förskolor eller skolor, föreslår utredningen att villkoret skärps. Enligt förslaget ska villkoret inte anses vara uppfyllt:

- Under tiden som en tillsyn pågår efter att en tillsynsmyndighet beslutat om föreläggande.
- Under två år från att en tillsynsmyndighet fattat ett beslut om sanktionsavgift på grund av överträdelse av ett godkännande som enskild huvudman, överträdelse av värdeöverföringsförbud eller att anmälan om nedläggning av en skolenhet inte gjorts i rätt tid
- Under tre år från att en tillsynsmyndighet fattat ett beslut om föreläggande som förenats med vite eller värdeöverföringsförbud, eller som avser allvarligt missförhållande.
- Under fem år från att en tillsynsmyndighet fattat ett beslut om återkallelse av godkännande på grund av allvarligt missförhållande, överträdelse av förvärvsförbud eller att huvudmannen inte uppfyller förutsättningarna för godkännande, eller ett beslut om statlig åtgärd för rättelse.

Förslaget innebär att ingripanden som riktats mot en annan skolform än den som ansökan avser kan beaktas vid prövningen.

Det ska också vara möjligt att göra en sammanvägd bedömning av ingripanden som förekommit de senaste fem åren, även om förhållandena enligt punkterna ovan inte föreligger. Vid bedömningen ska även koncernföretag och andra närstående företag beaktas. Om det finns särskilda skäl ska ett ingripande inte beaktas vid bedömningen.

Förslag som begränsar möjligheten att utöka bristfällig verksamhet genom förvärv

En fysisk eller juridisk person ska inte få förvärva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande i en enskild huvudman under den tid som personen har förvärvsförbud. Förvärvsförbud gäller under den tid som personen inte uppfyller det skärpta villkoret för godkännande avseende förutsättningar att i övrigt att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Förslaget innebär att tidigare beslut om ingripanden vid tillsyn kan förhindra ett förvärv. Även ingripanden mot koncernföretag och andra närstående företag ska beaktas vid bedömningen av om ett

förbud föreligger. Utredningen föreslår att tillsynsmyndigheternas ansvar utökas att omfatta tillsyn över att den föreslagna bestämmelsen om förvärvsförbud följs.

Upplysningsplikt vid anmälan om förändring av det bestämmande inflytandet

I syfte att underlätta prövningen av om ett förvärv är gjort i strid med förvärvsförbudet föreslår utredningen att huvudmannen ska vara skyldig att lämna nödvändig information till tillsynsmyndigheten. I delbetänkandet lämnades förslag som innebär att huvudmannen ska anmäla förändringar av det bestämmande inflytandet genom ägande. I slutbetänkandet föreslår utredningen att en sådan anmälan även ska omfatta upplysningar om pågående tillsyn och vissa ingripanden. Det omfattar även upplysningar som gäller huvudman som, vid tidpunkten för tillsynsmyndighetens beslut, ingick i samma koncern som den person som har förvärvat det bestämmande inflytandet i huvudmannen eller hade i huvudsak samma direkta eller indirekta ägare som denne eller en huvudman som personen haft bestämmande inflytande över genom ägande. I de fall uppgifterna inte lämnas ska myndigheten besluta om sanktionsavgift.

Ett godkännande ska kunna återkallas om förvärvsförbudet överträtts

Det ska vara möjligt att återkalla godkännandet för den huvudman som förvärvats i strid med förbudet. Innan beslut om återkallelse fattas ska ansvarig myndighet ge personen som har det bestämmande inflytandet och den enskilda huvudmannen tillfälle att yttra sig. Myndigheten ska upplysa om att den enskilde huvudmannens godkännande kan återkallas om personen inte minskar sitt innehav i huvudmannen på så sätt att denne inte längre har ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande.

Förhandsbesked

Det ska vara möjligt för en fysisk eller juridisk person att ansöka om förhandsbesked för att klargöra om förvärvsförbud föreligger. Tillsynsmyndigheten ska, som huvudregel, lämna ett sådant besked inom tre månader. Beskedet ska vara bindande i förhållande till förvärv som sker inom ett år från beslutet. Beskedet upphör att vara bindande om det framkommer omständigheter som inte var kända vid tiden för beslutet, eller som inträffat efter beslutet men före tidpunkten för det förvärv som är föremål för tillsyn.

Insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten ska finnas hos den enskilda huvudmannen

Utredningen menar att det bör förtydligas att det är personer med ansvar för organisation och förvaltning som ska ha insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Utredningen föreslår därför att direkta och indirekta ägare med väsentligt inflytande över verksamheten inte längre ska ingå i den krets som omfattas av prövningen av kravet på insikt. Utredningen föreslår ingen förändring avseende den prövning av lämplighet som fortsatt ska omfatta hela ägar- och ledningskretsen.

Förslag om vad som ska framgå av beslut om godkännande

Utredningen föreslår att en förskolas och skolas belägenhetsadress ska framgå av beslutet om godkännande. Vid beslut om godkännande avseende grund- eller gymnasieskola ska högsta antalet utbildningsplatser framgå. För gymnasieskola ska

ett godkännande förenas med villkor om högsta antal utbildningsplatser vid respektive program och, i förekommande fall, inriktning. Vidare föreslår utredningen att det ska framgå av skollagen att beslut får förenas med villkor som är av betydelse för verksamheten. Villkoren måste ligga inom ramen för de syften som tillståndsgivningen avser att uppfylla.

En mindre omfattande prövning vid ansökan om ändring av adress eller elevantal
Om en huvudman ansöker om att ändra belägenhetsadress, antalet utbildningsplatser eller andra villkor som givits i godkännandet ska ansvarig myndighet som huvudregel genomföra en begränsad prövning. Prövningen ska omfatta huvudmannens ekonomiska förutsättningar och om ändringen innebär påtagliga negativa följder. Vid ansökan om utökning av antalet utbildningsplatser ska det även prövas om den enskilde i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen. Om det finns skäl för det får även andra villkor prövas.

Belägenhetsadress och elevantal ska på sikt framgå även av befintliga godkännanden
Villkoren om belägenhetsadress och i förekommande fall elevantal föreslås även gälla för befintliga godkännanden. Övergångsbestämmelserna innebär bland annat att ansvariga myndigheter under en tvåårsperiod efter att lagförslagen trätt i kraft ska besluta om ändringar i befintliga godkännanden så att de omfattar de nya villkoren.

Sanktionsavgift vid överträdelse av godkännandet

Berörd tillsynsmyndighet ska besluta om sanktionsavgift vid överträdelse av godkännandet och de villkor som är förenade med detta. Utredningen menar att en ekonomiskt kännbar sanktionsavgift förmedlar allvaret i överträdelsen och föreslår därför att avgiften som lägst ska vara 10 000 kronor och som högst 10 000 000 kronor.

Förslag om förtydligande av innebörden av påtagliga negativa följder enligt 2 kap. 5 § femte stycket skollagen

För att ett godkännande ska lämnas krävs, enligt gällandelagstiftning, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas. Utredningen menar att begreppet påtagliga negativa följder måste förtydligas så att det framgår att det avser negativa ekonomiska, organisatoriska eller pedagogiska konsekvenser. I syfte att ytterligare förstärka elevperspektivet föreslås att ansvarig myndighet, i sin samlade bedömning, ska beakta konsekvenser som bedöms bestå i mer än tre år från den tidpunkt när utbildningen är avsedd att påbörjas. Förslaget innebär en förändring från dagens riktmärke om fem år.

Förslag om obligatoriska yttranden från lägeskommuner

Lägeskommunen ska vara skyldig att lämna ett yttrande till Skolinspektionen när myndigheten handlägger en ansökan om godkännande som enskild huvudman. I yttrandet ska kommunen beskriva de ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenserna vid ett godkännande. Om ansökan gäller gymnasieskolan ska

konsekvenserna även beskrivas för övriga kommuner inom det primära samverkansområdet.

Lagändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2028.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, förskolenämnden och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 17 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret tillstyrker samtliga förslag i betänkandet. Det gäller obligatoriska kommunala yttranden vid etableringar, tydligare prövning av negativa följder, skärpta ägar- och lämplighetskontroller samt krav på ny ansökan vid förändringar av en huvudmans verksamhet. Stadsledningskontoret bedömer att förslagen minskar risken för att barn i Stockholm går i förskolor och skolor som drivs av oseriösa aktörer, samtidigt som förslagen leder till bättre planeringsförutsättningar för de kommunala verksamheterna.

Ställningstaganden

Stadsledningskontoret tillstyrker förslagen i betänkandet som handlar om skärpt prövning vid tillståndsgivning och begränsning av möjligheterna till utökning av verksamhet vid brister i verksamheten, eftersom de sammantaget bedöms minska risken att barn i Stockholm går i förskolor och skolor som drivs av oseriösa huvudmän. För stadens egen verksamhet bedöms förslagen inte ha någon påverkan.

Stadsledningskontoret tillstyrker förslagen som berör tillstånd för enskilda huvudmans verksamhet, eftersom de bidrar till bättre planeringsförutsättningar för de kommunala verksamheterna.

Stadsledningskontoret vill lyfta att förslagen kommer att innebära merarbete för kommuner i och med ansvaret för tillsyn och godkännande av fristående förskola. För närvarande inhämtas uppgifter från andra tillsynsmyndigheter gällande beslut om vissa ingripanden. Eftersom det saknas ett nationellt register över huvudmän som bedriver förskola, där sådana uppgifter finns tillgängliga, kan det innebära ett resurskrävande arbete. Då några av utredningens förslag innebär att ytterligare uppgifter behöver inhämtas och kontrolleras bedömer stadsledningskontoret att det kommer att medföra ett merarbete för kommuner. Staden yttrar sig som regel redan vid ansökan om att starta fristående skola, vilket innebär att införandet av ett obligatorium inte medför något direkt merarbete för staden. En kostnadsersättning kommer att utgå för yttranden, men då ersättningen föreslås ingå i det generella statsbidraget kommer ersättningen förmodligen inte motsvara kostnaderna fullt ut.

Stadsledningskontoret bedömer dock, likt utredningen, att det är en rimlig konstruktion för ersättning av merkostnader.

Stadsledningskontoret ser positivt på att utredningen bedömer att regeringen bör utreda om rätten att bedriva resursskola ska regleras genom Skolinspektionens beslut om godkännande.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 april 2026 följande.

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 mars 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar utredningens bedömning att förslagen sammantaget bidrar till det övergripande syftet att enskilda huvudmän ska ha rätt incitament till regelefterlevnad samt förmåga att bedriva en långsiktig och högkvalitativ verksamhet.

Det är förvaltningens mening att en del av förslagen kommer att innebära mer arbete för kommunen i sitt ansvar för tillsyn och godkännande av fristående förskola. I enlighet med gällande bestämmelser inhämtas idag uppgifter från andra tillsynsmyndigheter, såsom kommuner och Skolinspektionen, gällande beslut om vissa ingripanden. Eftersom det saknas ett nationellt register över huvudmän som bedriver förskola, där sådana uppgifter finns tillgängliga, kan det innebära ett resurskrävande arbete. Då några av utredningens förslag innebär att ytterligare uppgifter behöver inhämtas och kontrolleras är det därför förvaltningens bedömning att detta kommer att medföra mer arbete för kommuner.

Nedan redovisas förvaltningens kommentarer till de av utredningens huvudsakliga förslag som rör förskola.

Förslag om skärpning av villkoret att den enskilde ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen

Förvaltningen instämmer i förslaget att skärpa villkoret för godkännande avseende den enskildes förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Förvaltningen delar dock inte utredningens bedömning av vad som kan anses vara ett *särskilt skäl* för att inte beakta ett ingripande vid prövning av villkoret. Utredningen skriver att ett fåtal brister i en verksamhet som är liten i förhållande till den totala verksamheten, bör betraktas som ett särskilt skäl för att inte tas med i bedömningen. Det är förvaltningens mening att en sådan tillämpning av särskilda skäl riskerar att gynna större aktörer med många verksamheter. Risker ligger i att bedömningen av brister inte blir likvärdig då exempelvis en stor koncern skulle kunna komma undan med brister i en verksamhet som, sett till koncernens totala storlek, bedöms vara liten.

Det är förvaltningens mening att det skärpta villkoret medför att resurser behöver avsättas för att inhämta nödvändiga uppgifter från andra tillsynsmyndigheter. Detta då det saknas ett nationellt register över enskilda huvudmän som bedriver förskola, med uppgifter om exempelvis pågående tillsyn och beslut om ingripanden.

Förslag som begränsar möjligheten att utöka bristfällig verksamhet genom förvärv

Förvaltningen instämmer i förslaget att en person som inte uppfyller villkoren för godkännande inte ska kunna förvärva ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande i en enskild huvudman. Förvaltningen delar utredningens bedömning att ett sådant förvärvsförbud motverkar att en aktör, som skulle fått avslag på en ansökan om godkännande på grund av det föreslagna skärpta villkoret, i stället kan köpa ett bolag som redan har ett godkännande.

Det är förvaltningens mening att förslaget medför att resurser behöver avsättas för att inhämta nödvändiga uppgifter från andra tillsynsmyndigheter. Detta då det idag saknas ett nationellt register över enskilda huvudmän som bedriver förskola, med uppgifter om exempelvis pågående tillsyn och beslut om ingripanden.

Upplyningsplikt vid anmälan om förändring av det bestämmande inflytandet

Förvaltningen instämmer i förslaget att huvudmannen ska vara skyldig att lämna upplysningar om exempelvis pågående tillsyn och beslut om vissa ingripanden i samband med anmälan av förändring av det bestämmande inflytandet. Förvaltningen delar utredningens bedömning att upplysningsplikten kan underlätta prövningen av om ett förvärv skett trots förvärvsförbud.

Det är förvaltningens mening att trots upplysningsplikt kommer de lämnade uppgifterna att behöva granskas och kontrolleras. Då det saknas ett nationellt register över enskilda huvudmän, med uppgifter om exempelvis pågående tillsyn och beslut om ingripande, medför förslaget att resurser behöver avsättas för att inhämta nödvändiga uppgifter hos andra tillsynsmyndigheter.

Ett godkännande ska kunna återkallas om förvärvsförbudet överträtts

Förvaltningen instämmer i förslaget att det ska vara möjligt att återkalla godkännandet för den huvudman som förvärvats i strid med förbudet.

Förvaltningen delar dock inte utredningens bedömning att myndigheten ska upplysa om att godkännandet kan återkallas om personen inte minskar sitt innehav i huvudmannen på så sätt att denne inte längre har ett direkt eller indirekt bestämmande inflytande. Förvaltningen menar att förslaget riskera att öppna för en utveckling av praxis som skulle kunna innebära att myndigheten ska lämna liknande upplysningar i samband med den prövning av lämplighet som sker enligt 2 kap. 5 § 3 stycket skollagen.

Förvaltningen menar därtill att det finns en risk att förslaget medför att antalet bulvanförhållanden, där den som framstår som ägare i verkligheten innehar egendomen för annans räkning, ökar. Ett sådant förhållande är svårt att upptäcka för tillsynsmyndigheten men lätt för en oseriös aktör att utnyttja.

Det är förvaltningens mening att förslaget medför att resurser behöver avsättas för att inhämta nödvändiga uppgifter från andra tillsynsmyndigheter. Detta då det idag saknas ett nationellt register över enskilda huvudmän som bedriver förskola, med uppgifter om pågående tillsyn och beslut om ingripanden.

Förhandsbesked

Förvaltningen avstyrker förslaget om möjligheten att ansöka om förhandsbesked för att klargöra om förvärvsförbud föreligger. Det är förvaltningens mening att det bör åligga den enskilde själv att ha, eller skaffa, kännedom huruvida förvärvsförbud föreligger.

Insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten ska finnas hos den enskilda huvudmannen

Förvaltningen instämmer i förslaget att direkta och indirekta ägare med väsentligt inflytande över verksamheten inte längre ska ingå i den krets som omfattas av prövningen av kravet på insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Förvaltningen delar utredningens bedömning att det är de personer som har ansvar för organisation och förvaltning som ska uppfylla kravet på insikt. Idag gäller att alla som ingår i ägar- och ledningskretsen enligt 2 kap 5a § skollagen sammantaget ska bedömas ha insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten. Det innebär att olika personer inom kretsen kan ha olika kompetens och sammantaget uppfylla kravet om insikt. Utredningens förslag innebär att gällande kravet på insikt ska kretsen minskas vilket medför att det blir svårare att uppfylla kravet. Förslaget innebär således en skärpning som förvaltningen instämmer i.

Förslag om vad som ska framgå av beslut om godkännande

Förvaltningen instämmer i förslaget att belägenhetsadressen ska framgå av ett beslut om godkännande. Avseende kravet på antal platser är det förvaltningens mening att detta även ska gälla godkännande för att bedriva förskola och inte, som utredningen föreslår, enbart grund- och gymnasieskola. Med ett sådant villkor skulle samtliga kommuner ha en tydlig grund för sin bedömning av negativa följder, vid såväl ansökan om tillstånd att bedriva förskola som ansökan om utökning av det givna tillståndet. Utan ett sådant villkor skulle förskolor med ett godkännande där platsantalet inte är villkorat kunna utöka sin verksamhet utan att ansöka om detta. På så vis kan huvudmannen undvika en prövning av negativa följder men även en prövning av exempelvis lokal och ekonomiska förutsättningar. I syfte att öka likvärdigheten i ansökningsprocessen är det därför förvaltningens mening att villkoret om platsantal även bör omfatta förskola.

En mindre omfattande prövning vid ansökan om ändring av adress eller elevantal

Förvaltningen instämmer i förslaget att det vid ansökan om att ändra belägenhetsadress, antalet utbildningsplatser eller andra villkor som givits i godkännandet, som huvudregel kan göras en begränsad prövning. Förvaltningen ser dock en risk i att en huvudman väljer att ansöka om att utöka antalet platser, och därmed bli föremål för en mindre omfattande prövning och kringgå det

värdeöverföringsförbud som utredningen föreslog i sitt delbetänkande, i stället för att ansöka om ett nytt godkännande för en ny förskoleenhet.

Belägenhetsadress och elevantal ska på sikt framgå även av befintliga godkännanden
Ansökan om godkännande för att bedriva fristående förskola i Stockholms stad är villkorat med att uppgift om förskolans adress och antalet platser ska anges. Utredningens förslag om övergångsbestämmelser bedöms således inte påverka förvaltningens arbetssätt.

Sanktionsavgift vid överträdelse av godkännandet

Förvaltningen instämmer i förslaget om sanktionsavgift vid överträdelse av ett godkännande. Förvaltningen önskar dock ett förtydligande gällande att överträdelsen som lett till sanktionsavgift också är en omständighet som kan beaktas vid en framtida lämplighetsbedömningen av huvudmannen och dess företrädare

Förslag om förtydligande av innebörden av påtagliga negativa följder enligt 2 kap. 5 § femte stycket skollagen

Förvaltningen instämmer i förslaget att förtydliga begreppet påtagliga negativa följder så att det framgår att det avser negativa ekonomiska, organisatoriska eller pedagogiska konsekvenser för eleverna, eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Förvaltningen instämmer också i förslaget att tillståndsmyndigheten, i sin samlade bedömning, ska beakta konsekvenser som bedöms bestå i mer än tre år. Det är förvaltningens mening att förslaget att förkorta tiden, jämfört med nuvarande riktmärke, inte bara stärker elevperspektivet utan även gynnar de yngre barnen som går, eller kommer att gå, i förskola

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 23 april 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 april 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen tillstyrker samtliga förslag i betänkandet som rör förvaltningens verksamhet. Övriga förslag kommenteras inte. Det gäller obligatoriska kommunala yttranden vid etableringar, tydligare prövning av negativa följder, skärpta ägar- och lämplighetskontroller samt krav på ny ansökan vid förändringar av en huvudmans verksamhet. Förvaltningens bedömning är att förslagen minskar risken att stockholmselever går i skolor som drivs av oseriösa aktörer, och leder till bättre planeringsförutsättningar för den kommunala verksamheten.

Ställningstaganden

Förvaltningens synpunkter på förslagen i kapitel 10

Förvaltningen tillstyrker förslagen i betänkandet som rör förvaltningens verksamhet. Övriga förslag kommenteras inte. Det handlar om skärpt prövning vid tillståndsgivning och begränsning av möjligheterna till utökning av verksamhet vid brister i verksamheten, eftersom de sammantaget bedöms minska risken att stockholmselever går i skolor drivna av oseriösa huvudmän. För stadens egen verksamhet bedöms förslagen inte ha någon påverkan.

Förvaltningens synpunkter på förslagen i kapitel 11

Förvaltningen tillstyrker förslagen som berör tillstånd för enskilda huvudmäns verksamhet, i det som rör förvaltningens verksamhet. Övriga förslag kommenteras inte. De bidrar till bättre planeringsförutsättningar för den kommunala verksamheten. Staden yttrar sig som regel redan vid ansökan om att starta fristående skola, så införandet av ett obligatorium får inga konsekvenser för förvaltningen. Det är också positivt att en kostnadsersättning kommer att utgå för yttranden, och att utredningen bedömer att regeringen bör utreda om rätten att bedriva resursskola ska regleras genom Skolinspektionens beslut om godkännande.